

ARION 2

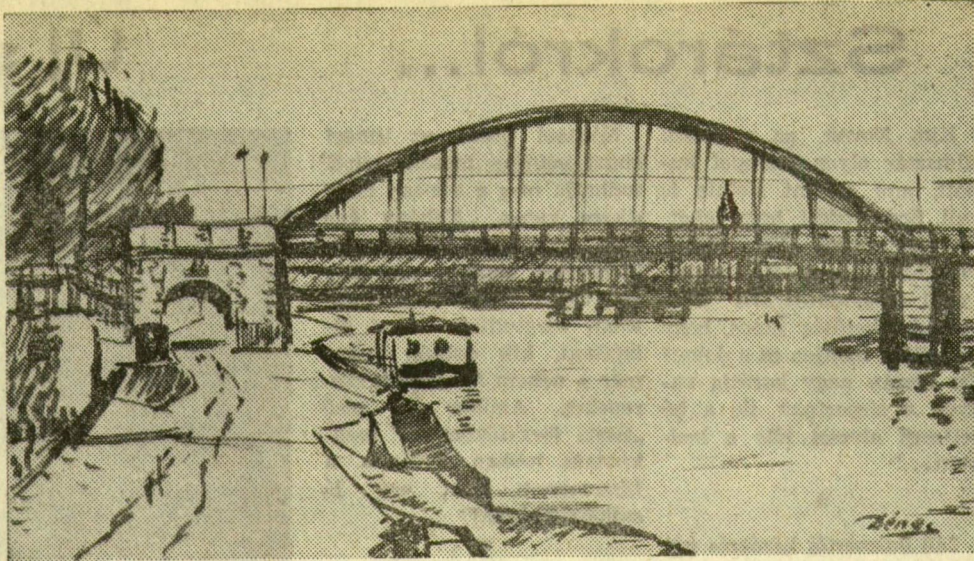
Lectori salutem! — ezzel a köszöntéssel fordul az olvasóhoz a Corvina Kiadó abban a többnyelvű nemzetközi költői almanachban, amelynek gerincét az 1966-ban Budapesten megtartott Költészet napjai című találkozó anyaga alkotja.

Mindjárt a kötet elején szerepel József Attila Ars poeticájának francia, orosz és spanyol nyelvű tolmácsolása. Ezután következik Ilku Pál művelődésügyi miniszternek a megjelenteket üdvözlő megnyitó beszéde, majd a találkozóhoz vett költők hozzászólásai. Illyés Gyula, Jean Rousselot, Artur Lundkvist a költészet egyetemességéről, Edwin Morgan, Rónay György, Deveserl Gábor, Gianni Toti, Kardos László a költészet és műfordítás problémáiról, Guillevie, Alexei Szurkov, Lassi Nummi a társadalmi valóság és költészet kapcsolatáról, Vas István, Michel Deguy, Kassák Lajos a modern és hagyományos formákról, Sötér István, Stephan Hermlin a magyar és európai költészetéről beszéltek, s ezt követi Garai Gábor és Darvas József záróbeszéde. Ezután közli a kötet a részt vevő vendégek listáját, majd a találkozó külföldi és magyar vendégeinek műveiből válogatott szemelvényeket, némelyiket több fordításban is, köztük olyan nagy lélegzetű műfordítói vállalkozást is, mint Kenneth McRobbie fordításában Juhász Ferenc József Attila sirja című versét. A szemelvények különben a magyarországi kívül nyolc különböző nyelven szerepelnek.

A kötet végén a kortársak mellett az előzők is szót kapnak: Madách Az ember tragédiájának részleteit Rousselot, Martinov, Rudolf Henz fordította, a Mózes Keresztúry Dezső elemzi, Alvarez nézetét a magyar irodalom kezdetéről Weöres Sándor korrigálja.

Az almanachot számos szép grafika díszíti, többek között a költő Rafael Alberti, Kassák Lajos és Nagy László művei.

K. E.

DÉNES JÁNOS

Nagyapa, mi az, hogy emberfeletti erő?

— Elcsépett frázis. Legalább húsz éve nem hallottam.

— És Krampendruck alhercege emlékszel?

— Nem én. Miért is emlékeznék?

— Hát mert éppen ötvennégy éve, a világháború kitörésének napján megölte a szeretőjét. Most olvastam a Divat és Textilben. Te már éltél akkor.

— Elni éppen élttem, de talán felületesen olvastam aznap az újságot. Gondolod, hogy éppen a herceg érdekelt?

— Pedig az volt az évszázad gyilkossága. Nézd ezt a képet. Krampendruck alherceg megölt Simák Rozált, tömény hipermangánál, aztán leöntötte forró veronállal, és emberfeletti erővel a robogó gyorsvonat alá kötözte. Érted már. Az alherceg hetvenhat éves püpos törpe volt, és emberfeletti erő kellett hozzá, hogy a robogó vonat alá kötözzék a szeretőjét.

— Na lám, magad is rájöttél. De nem olvashatnál valami hasznosabbat?

— Ugyan, nagypapa! Ez roppant érdekes, mindenki erről beszél. Nem sze-

Dessewffy László

MIÉRT MEGY A LAP?

retném, ha műveltennek tartanának.

— Nem olvashatnád inkább a Virágtenyésztést?

— Azt is olvasom. Irto izgi! Már ötödik hete hozza, hogy Bregovác ulanusormester, meg egy szép virágárus-lány, Pitlik Bella, feldarabolták Prizlikovics Zénót, és egy faliorába rejtve be akarták csempészni a Főpostára. Ez már csak híres esemény volt. Erre sem emlékezel?

— Én mindig azt hittem, hogy Prizlikovics darabolta fel Bregovácot. Tudod, akkor éppen a diszertációmra dolgoztam. Lám-lám, hát erről híres az a nap? Nem olvasnád inkább a Nyolc Világ-rész Híradóját?

— Az előbb tettem le. Nézd! Húszonöt éve, hogy általmatlaná tették Smasszer Dömét, a félvilág rémét, aki megszökött az Alag-

SZEGED

bödönökre egy-egy cédulát az áldozat nevével. Az adóvégrehajító vette észre, hogy az eltűnt főpolgármester neve lóg az egyik bödönön. Látod, ez itt Klocsekné az Adóügyi Közlönyben.

— Ez? Ez Palánki Szilviának, a primadonnának a fiatalkori képe. Klocsekné olyan ronda volt, hogy elvitte az ember álmát.

— Én se tudtam három napig aludni, mikor elolvastam, hogyan kell felismerni a hullát.

— Kíváncsi vagyok, hogy ezt hol olvastad?

— A Tudományos Hírmondóban.

— Micsoda? Az nem lehet!

— Te nem olvastad? Pedig te vagy a főszerkesztője. Itt van ni, hogyan agnoszkálták Lajtántúly tábornagyot, miután Blúzos Lidi meggyilkolta, hogy elloppja tőle a boszniai okkupáció haditervét, és a kéme a vízbe dobta. Látod, ez itt a Blúzos Lidi képe blúzos nélkül. Vagy mit gondolsz, miért fogy újabban a Tudományos Hírmondó százötvenezer példányban?

— Nem érdekel! Annyi becsületes embert elfelejtetek, Smasszer Dömét nem tudják elfelejteni? — Nagyapa, téged semmi sem érdekel, csak az egyetemi előadásaid. Arra sem emlékszel, mikor Klocsekné sorra beolvastotta a szeretőit a libazsír bödönbe? Le se bukkolt volna, ha nem olyan rendszerető, és rá nem ragaszt a

Simai Mihály

HAVAS RAPSZODIA

Addig emelte a havat a dülöngélő szürke vihar míg fölbukott vele megszakadt s minden

az egész menny ránczuhan febrúár fehér tonnáival

soha még időt ilyen pelyhektől súlyosat záporosat hálók lobognak zuhognak halálosak vergődnek a síkos fák pikkelyes házak utak

vergődik fehérbe-torzul a világ.

Szárguld csengőtlen szánokkal Észak fehér rénszarvasok közé csap a hófúvás beleremeg széthull a táj

a Volkswagen elakadt indulna már hőrrenne kerekén forog a fehér spirál tündöklő habköpenyben habsisakban száz süppedt autó robogva áll kerekek nekidühödnék ezerszer ezer fehér spirál

dombok föllegegeknek az útra dőlnek testvéreink küszködnek betemetődnek hol az óriás-eke kiszántani őket

égen-földön pörög a viharspirál.

Fehér szeméremszörzettel pelyhesednek habosan mellelednek hóba vesznek a szobrok

lányok ti is hattírvá tollasodtok

a jelzőlámpa óriás-angóra fölborzolva pillog piros szemébe a havazás sörénye belecsapódott

a sarkon csalán tombol omló fehér kévéi sziszegnek szikrák dohognak a robogó szél-mozdonyból szépségük fáj a szemnek

a tél-termés a roppant febrúár-gyümölcsök alatt lehasadnak a platánok a fenyők ecetfák nem ilyen virágzást akartak fehér álmukban a meggyfák nem ilyen lombot a madarak

Reggel a boltban nincs tej a tanyák bezártak fehér gaz veri fel a földet a dülöutak hóba-temetett tőgyek

hol vannak hát a madarak miért nem látjuk őket

autók alatt buszok alatt elfertőződik szürkére a városi út hull rá hiábavaló pólya hol vannak hát a madarak tegnap óta

csak a kristály-kosok kristály-barányok csak a patyolatbostiák a hófarkasok csillagotbabzó sakálók csak a hóelefántok hó-bőlénybikák csak az égtől földig kavargó

fehér liánok

hol vannak hát a madarak dermed a hűség vé-alakja páncélban alszanak hó alatt gyönyörű röptük lenyilazva.

Hó könyörtelen poézis rántukmált szépség-protézis hideg is nehéz is

mindent pótol mindent eltüntet elsimít mindent betemet meséivel ez a hó ez a mű-arcot

mű-gyümölcsöt mű-gyönyörűséget szobrozó ez a világos dőlőfőlő akatmaskodó király

kinek palástja alatt bújdosó vagyok én is lehajtott fejjel lázadó

szoborházak szoborfák között szoborutkákon kutatva a leplek mögötti életet dünyögöm dalikázom egyre az ígéretet január febrúár jön a nyár fölbizatom a kedvem mondókákkal s magamról a havat csapkodva rázva gondolok már az olvasztó fényességre a zöld-zöld tavaszi szoboravatás-

Pölös Gábor legutóbb ott állt a kunyhó előtt. Hátát nekivetette a falnak, s nézett a dülöút felé. Ritkán haladt el szekér arra. Naphosszat üldögélt a kunyhó előtt.

— Anyád jól van? — kérdezte.

— Jól. Most igazán jól van — mondta a betanított szöveget Pölös Anna.

— Hála istennek. Még a lakodalmat is megéri.

Többet nemigen szólt. Amikor a lány készülődött, belépett a kunyhóba. A kaskából kiszedte az ennivalót, elrakosgatta vászonzacskóba, amiket odakötözött a falból kiálló ágakhoz. Módosan rendbe hozta a kunyhót. Kívülről betapasztotta, a közélébe ólat épített és kályhafélt.

Pölös Anna egyetlenegyszer sem vitte haza üresen a kaskát. A kunyhó belsejéből hol almával, szilvával, körtével és más gyümölccsel teli kosarat hozott ki apja. Amit éppen a legjobban kívántak.

— El ne szórd, kár lenne érte.

Megsimította fejét és sokáig figyelt utána a Homokról. Állt a kunyhó előtt, a lány még a kanyarból is láthatta, ha visszanezett.

Egyszer eső kergette be az öreg molnárhoz. Csikorogtak a vitorlák és forogtak irgalmatlanul. Felment a lépcsőn. Megázott ruhája testére tapadt. A kaska elnehezült kezében.

— Fázol, lányom? Itt megmelegedhetsz. Kivárhatsz, míg elvonul a vihar.

A zsákok közé állt. Később az öreg Kamlósi melléje telepedett.

— Mit viszel? — mutatott a kaskára.

— Körtét.

— Nincs a Homokon fátok.

— Nincs. Az nincs — ismerte el bizonytalanul.

— Akkor honnét viszed?

— Apám küldi édesanyámnak. Mindig ad valamit, ha kimegyek — magyarázta Pölös Anna.

— Ó honnét veszi?

— Dolgozik érte.

Az öreg molnár búzát töltött a garatba. Nehezen bajlódott már a zsákokkal. De ha idő járt rá, a vitorlák mindig forogtak. A falu szélétől látni lehetett, mikor örült a malom. Dolgozik az öreg, mondták ilyenkor az emberek.

— Rendes ember az apád — szólott, amikor visszament a lányhoz. — Ha erre jársz, szedhetsz szilvát a fákról.

Lekísérte a lépcsőn. Nyikorogtak alattuk. Megvénültek azok is a malommal, az öreg Komlósival.

— Javulást kívánok édesanyádnak.

Az eső elállt. Tócsák futottak össze az úton. A szélső háztól visszanezett. Integettek a vitorlák.

A homoki föld arannyal fizetett. Nem mindenkinek és nem minden időben. Pölös Gábor elvette, ami neki iparancsolódott. Jóságokat tartott a kunyhó mellett, malacokat és egy téglaszínű kecskét. A lánynak is sürűben kellett kijárnia. Hajnalban kelt, este vissza. És gyalog. Kapáltak, s ismét kapáltak. Pölös Gábor dinyével is próbálkozott. Estére holtfáradtan dőltek le a kunyhó elé.

— Aludj kint — mondta apja.

Kerülte az álom. Pedig jó hűvös volt a föld, kiszívta a fáradtságot.

— Félsz? — kérdezte Pölös Gábor. — Itt alszom a kunyhó előtt.

— Nem, nem félek.

— Kapálás után vehetsz egy biciklit: Lassan a fejemre nősz.

Sikerült a dinnye. Otthon, a kerítésre krétával kiírták: dinnye van eladó. Anyja árulta. A szemben levő fodrástól, Gombos bácsiéktól kérték kölcsön a mászást. Este, valahányszor jött a lány a Homokról, a biciklijén dinnyét is hozott.

Öszült. A szelek belekapaszkodtak az út porába és hajtották a falu felé. Zörögtek a kukoricaszárak. Pölös Anna elhajtott a szélmalom mellett. Nem forogtak a vitorlák.

Megállt és visszatoitva kerékpárját a malom ajtajához. Nem tudott bemenni. Oklélv verte az ajtót. Nem nyílt. Kis idő múlva az aprócska tanyából öregasszony jött elő. Ránézett csodálkozva.

— Komlósi bácsit keresem, az öreg molnárt — mentegetődzött.

— A malom leállt. Nem örül többé — hagyta ott a lányt.

A szélső házban ismét leszállt a kerékpárról. Visszanézett. Nagy szél fújt, könnyen forgathatta volna a vitorlákat. De azok nem integtek. Elteltlenül kínálták magukat a szélnek. Hadd nyösörögtesse, sirattassa őket. Elszomorodott. S már fel sem állt a kerékpárra, gyalogolt hazáig.